

15. aprillil 2004 jõustus nii kaubandustegevuse seadus kui ka uus tarbijakaitseseadus, mis tõid kaasa muudatusi nii tarbija kui kaupmehe jaoks. Seaduste jõustumine tõi kaasa ka nii mitmete määruste muutmise (nt jalatsite märgistamise eeskiri, rõivaste ja muude tekstiiltoodete märgistamise eeskiri), kui ka uute määruste jõustumise (nt kauba ja teenuse hinna avaldamise nõuded, koduukselepingu teatise vormi kinnitamine). Lisaks nimetatutele jõustus 1. aprillil ka majandustegevuse registri seadus.

Tarbijakaitseseadus reguleerib eelkõige:

tarbija teavitamise küsimusi, sealhulgas märgistuse, kasutusjuhendi, samuti hinna avaldamise valdkonda;

kauba või teenuse ohutuse küsimusi;

tarbijale suunatud turundusvõtteid ja müügimeetodeid;

tarbijakaitsse korraldust.

Ostu tõendav dokument

Tarbijakaitseseadus sätestab nõude, mille kohaselt kauba või teenuse eest tasumisel peab kaupleja andma tarbijale kauba või teenuse ostmist tõendava **dokumendi**, millel on vähemalt:

kaupleja nimi või ärinimi ja tegevuskoha aadress;

müügikuupäev;

iga kauba või teenuse hind ja tasutud summa.

Sellise dokumendi andmine on kohustuslik, kui tarbija tasutav summa on üle 300 krooni; muidu antakse dokument tarbija nõudmisel.

Kohustuslik ühikuhind

Kaupmeeste jaoks on üheks oluliseks muudatuseks ühikuhinna avaldamise nõue. Selle nõude kohaselt tuleb enamuse kaupade kohta, mida mõõdetakse massi, mahu või muude näitajate kaudu, avaldada selle mõõteühiku hind. Ehk ühe kilogrammi, liitri, meetri, ruutmeetri või kuupmeetri lõpphind. Kui kaupa ei mõõdeta nimetatud ühikutes, võib ühikuhinnaks olla ka tükihind.

Ühikuhinna nõue on tarbija seisukohast vajalik seetõttu, et tootjad kasutavad erineva suurusega müügipakendeid. Arvestades kaupade laia valikut, kus sama nimetusega ning sarnaste omadustega tooted kaaluvad erinevalt, näiteks kas 185, 235, 195, 375 või 420 grammi, on tarbijal raske hinna seisukohast endale sobivaim toode valida. Kui toodete hinnasildil on avaldatud ka 1 kilogrammi või liitri hind, on tarbijal kergem teadlikku valikut langetada.

Samasugune nõue kehtib kaupmeestele ka teatud tööstuskaupade müügil, näiteks olmekeemiatoodete puhul. Eelkõige puudutab see pudelitesse pakendatud erinevaid puhastus- või pesuvahendeid, millel tuleb märkida ka liitrihind. Müügihinnale lisaks tuleb ühikuhind avaldada ka tarbijaile suunatud reklaamis.

Mõiste “garantii” kasutamine

Uues seadusega peaks kaupmeestele ja tarbijatele saama selgemaks ka mõiste *garantii* kasutamine. Tarbijakaitseseadus keelab mõiste *garantii* kasutamise teises tähenduses, kui seda käsitletakse võlaõigusseaduses. Võlaõigusseaduse § 230 kohaselt on müügigarantii müüja poolt antav lubadus teatud ajaperioodil pakkuda tarbijale seadusest soodsamat seisundit. Seega muutuvad kaupmeeste poolt pakutavad

garantiid, mis on lühema kestvusajaga kui võlaõigusseadusest tulenev pretensiooni esitamise õigus (2aastat) või ei anna tarbijale seadusliku pretensiooni esitamise õiguse kõrval muid eeliseid, ebaseaduslikeks. Kauplustest peavad seega kaduma eksitavad sildid nagu näiteks “Garantii 1 aasta” või ostutšekkidelt templid “Garantii 1 kuu”.

Nõuded kasutusjuhendile

Täpsustatud on kasutusjuhendile esitatud nõudeid. Kaupmeestel tuleb juhend kaasa anda tehniliselt keerukale, ohtlike aineid sisaldavale või kasutamisel erioskust nõudvale kaubale. Kasutusjuhend peab sisaldama tarbijale vajalikku teavet kauba õigeks, sihipäraseks ja säästlikuks kasutamiseks ning kauba õigeks kokkupanemiseks, paigaldamiseks, ühendamiseks, hooldamiseks või säilitamiseks ja vajaduse korral ka hävitamiseks. Võõrkeelne kasutusjuhend peab vähemalt eeltoodud ulatuses olema tõlgitud eesti keelde.

Tarbijate kaebusi hakkavad lahendama tarbijakaebuste komisjonid

Kui tarbija ei ole rahul ostetud toote või teenuse kvaliteediga, peab ta pöörduma kaupleja poole. Kaupleja on kohustatud tarbija pöördumise läbi vaatama selle laekumisest 15 päeva jooksul ning teavitama tarbijat kaebuse võimalikust lahendusest. Kui tarbija ja kaupmees iseseisvalt ega Tarbijakaitseameti vahendusel kokkulepet ei saavuta, lahendab kaebuse tarbija soovil tarbijakaebuste komisjon. Erandiks on siinkohal alla 300-kroonised tooted või teenused, mida komisjon läbi ei vaata. Komisjon on vähemalt kolmeliikmeline ja komisjoni tööd juhatab akadeemilise haridusega erapooletu jurist. Võrdsel alusel on komisjonis esindatud äripool ja tarbijakaitsjate esindajad. Komisjonis läbivaatamisele kuuluvate kaebuste valdkonnad sõltuvad vastavate äripooli ühendavate organisatsioonide (nt kaupmeeste, jalatsikaubanduse, turismi jne liidud) olemasolust. Nii kaupmeeste kui tarbijate jaoks on kaebuste komisjoni näol tegemist kohtuvaidlusega võrreldes probleemi tunduvalt lihtsama, mugavama, vähem aega ja raha nõudva kohtuvälise lahendamise vormiga. Komisjoni poole pöördumine on tarbijale tasuta.